

**MILK SARATONI KASALLIGINING DAVOLASHDA
ISHLATILADIGON SINTEK PEREPARATLAR YON TASIRLARI
ПОБОЧНЫЕ ДЕЙСТВИЯ СИНТЕТИЧЕСКИХ ПРЕПАРАТОВ,
ИСПОЛЬЗУЕМЫХ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ РАКА
SIDE EFFECTS OF SYNTHETIC DRUGS USED IN THE
TREATMENT OF CANCER**

Kimyo fanlari doktori professor

Kirgizov Shaxobiddin Mirzaraimovich

Pozilov Muntazambek Mirolimjon o'gli

Kimyo yo'nalishi 2 kurs magistiri

Annotatsiya Milk saratoni kasalligining davolashda ishlatiladigon sintetik pereparatlari kimyoviy tuzulishi, tarkibi va yon tasirlari o'rganildi xamda tabiiy tasir qiluvchi o'simliklar bilan taqqoslandi va nojo'ya tasirlari sintetik dori vositalardan ko'ra kam ekanligi aniqlandi.

Аннотация Химическая структура, состав и побочные эффекты синтетических препаратов, используемых при лечении рака, были изучены и сравнены с природными растениями, и было обнаружено, что побочные эффекты меньше, чем у синтетических препаратов.

Annotation The chemical structure, composition and side effects of synthetic drugs used in the treatment of breast cancer were studied and compared with natural plants, and side effects were found to be less than those of synthetic drugs.

Tayanch so'z va iboralar OIV, papilloma, farenks kandidozi, kandidoz stomatit, pnevmoniya, qizilo'ngach kandidozi, opportunistik infeksiyalar, angioedema, bronxospazm, anafilaktik, anafilaktoid reaksiya, giperglikemiya.

Ключевые слова и выражения ВИЧ, папиллома, кандидоз глотки, кандидозный стоматит, пневмония, кандидоз пищевода, оппортунистические

инфекции, ангионевротический отек, бронхоспазм, анафилактические, анафилактоидные реакции, гипергликемия.

Keywords and expressions HIV, papilloma, candidiasis of the pharynx, candidiasis stomatitis, pneumonia, candidiasis in the stomach, opportunistic infections, angioneurotic edema, bronchospasm, anaphylaxis, anaphylactoid reactions, hyperglycemia.

KIRISH Onkologiya markazida milk shishishi o'smalarga nisbatan yangi turlaridan biri hisoblanadi. Kasallikni keltirib chiqaruvchi xavli omillar, chekish, ichkilikbozlik, giyohvandlik, va OIV yoki papilloma virusini o'z ichiga oladi. Milk saratoni har doim ochiq-oydin belgilar bilan namoyon bo'lavermaydi, shuning uchun tez-tez u erta bosqichda aniqlash mumkin emas. Erta tashxis, sog'ayish jarayonini tezlashtiradi. Milk saratoni kelib chiqish sabablari og'ir stomatit, virusli kasalliklar, kimyoterapiya dorilari, boshlang'ich zaxm, agronulotsitoz yoki leykopeniya, immuniteti o'ta past bemorlarda kuzatiladi.

Kasallikning asosiy belgilari- Milk saratoni bosqichiga qarab, har xil bo'lishi va quyidagi alomatlarni o'z ichiga olishi mumkun: og'riq, hissizlik, milk yarasi shakllantirish, yutish qiyinchilik, muhrlar, oziq-ovqat chaynash kasbi muammolar bilan namoyon bo'ladi.

Boshqa saraton alomatlari milk asosan bo'yin sohasida bir yoki ikki tugunlarida o'smani, o'z ichiga olishi mumkin. Bu lymphedema deb ataladi va u chuqur to'qimalarigacha yetib boradi, oxirgi bosqichda limfa tuguni metastazi va saraton hujayralari boshqa o'simta hosil qilish ega bo'lgan tananing boshqa qismlarini o'tishi mumkin.

Milk saratoni asosan milk rangi o'zgarishi, og'riqlar va qon ketish bilan namoyon bo'ladi.

1. *Prekanseroz bosqich* - faqat og'iz bo'shlig'ida oqadi rivojlanishining dastlabki shakli. Agar jarayonini aniqlash bo'lmasa, u milk invaziv saratoniga rivojlantirish mumkin

2. *Birinchi bosqich* - invaziv saraton. Bu og'iz bo'shlig'ida chuqur to'qimalariga tarqaladi boshladi. Shish ko'pi bilan 2 sm ga etadi atrofidagi to'qimalarni, limfa tugunlari qamrab oladi.

3. *Ikkinchi bosqich*. o'simta diametri dan katta, 2 sm hajmdan ortadi. Milk saratoni 2-bosqichida boshqa organlar yoyilish alomatlarini kuzatish mumkun.

4. *uchinchi bosqichi* metastazın oldini olish, hajmi katta 4 sm ga yetib neoplazm, bilan ifodalanadi. saraton hujayralari bir limfa tuguniga yoyilgan bo'lsa, keyin uning o'lchamlari 3 sm ortiq bo'ladi.

Milk Saratoni o'smalar shakllanishi uch bosqichda bo'linadi:

- U lablari va og'ziga atrofidagi to'qima orqali, metastaza yo'l.
- Bir limfa tuguniga yoki ham tarqaldi. Shunday qilib saraton limfa tuguni 6 sm ortiq.
- O'smalar bunday o'pka yoki suyaklari kabi tananing boshqa qismlarida tarqalgan.

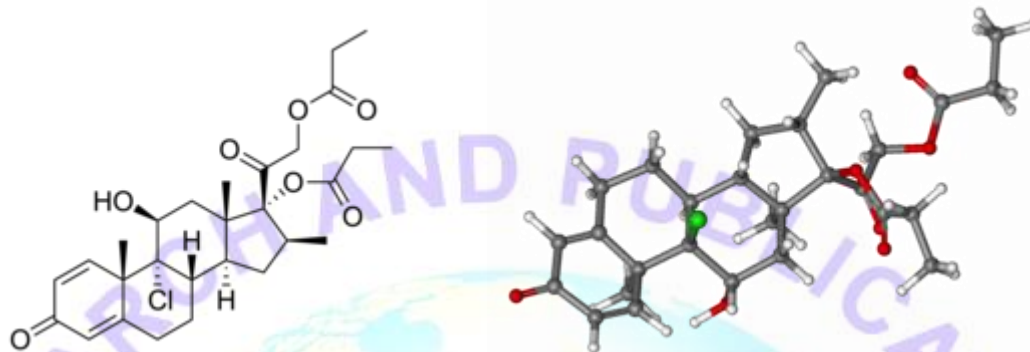
Patologiyasi aniqlash uchun diagnostik usullari sabablari, xavf omillar va belgilari ichiga tadqiqot kasallikning boshlanishi va o'sishiga yanada to'liq rasm ko'rsatadi. saraton tashxisi milklar, til, lab, og'iz bo'shlig'i to'liq ko'rikdan o'z ichiga olgan tibbiy ko'rikdan o'z ichiga oladi. U keyin, dental ofisida amalga bemorning rentgen ko'rikdan yuborilgan. Ular shishib ketgan bo'lsa, shuningdek, bir tish ko'rikdan keyin milk saratoni birinchi bosqichi xisoblanadi, bo'ynidagi limfa tugunlari tekshiriladi, zararli mikroorganizmlarni tarqata boshlaydi.

Natijalar muxokamasi Diagnostik sinov, shuningdek, biopsiyani o'z ichiga oladi. Bu shikastlangan hujayralar, to'qimalar, muhrlar olinadi. namuna borligi uchun mikroskop ostida saraton hujayralarini ko'rib chiqiladi.

Saraton davolash Har bir shaxs uchun jarayon turli ko'rinishda bo'lishi mumkin:

- sabablari va belgilari;
- saraton hujayralari turlari;
- rivojlanish bosqichi;
- bemorning yoshi;
- tarixi barcha bosqichlarida davolash o'simta yoki kasal to'qimalarni olib tashlash uchun jarrohlik asoslangan. infektsiya sayt atrofida ba'zi sog'lom to'qimalar ham olib tashlanadi. saraton ularga yoyish boshladi xavfi mavjud bo'lsa operatsiya, yaqin limfa tugunlari olib tashlashni o'z ichiga olishi mumkin.

Milk saratonini davolash chora tadbirlari- jarrohlik, kimyoterapiya, radiatsiya davolash. Milk saratonini davolash ("beklometazon" "mometasone" "Flutikazon") va mahalliy anesteziya ("Lidokain" "Ubistezin" "Septanest") o'z ichiga oladi.

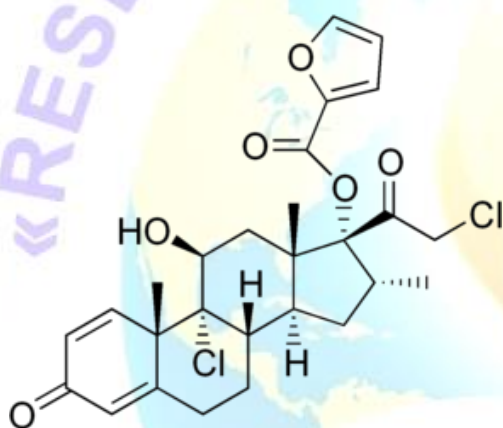

Beklometazon $C_{28}H_{37}ClO_7$

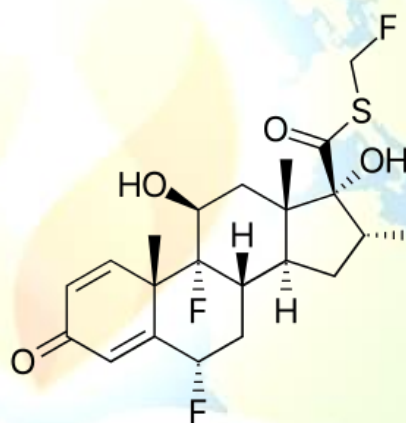
Ta'sir etuvchi modda-beklometazon. Faol modda: 50 mkg, 100 mkg yoki 250 mkg beklometazon dipropionati. yordamchi moddalar: Beklometazon 50 mkg/doza: suvsiz etanol, 1,1,1,2- tetraftoretan. Beklometazon 100 mkg/doza: suvsiz etanol, propilenglikol, 1,1,1,2 – tetraftoretan. Beklometazon 250 mkg/doza: suvsiz etanol, izopropil spirti, 1,1,1,2-tetraftoretan.

Farmakodinamikasi Yallig'lanishga qarshi va allergiyaga qarshi ta'sir ko'rsatadi. Esterazalar ta'sirida faol metaboliti – beklometazon-17-monopropionatga (B-17-MP) aylanadi va bu metaboliti yaqqol mahalliy yallig'lanishga qarshi ta'sir ko'rsatadi. Xemotaksis substansiyani hosil bo'lishini pasayishi hisobiga yallig'lanishni kamaytiradi (allergiyaning «kechki» reaksiyalariga ta'sir qiladi), «darhol» rivojlanadigan allergik reaksiyani rivojlanishini tormozlaydi (araxidon kislotasining metabolitlarini hosil bo'lishini tormozlashi va semiz xujayralardan yallig'lanish mediatorlarini ajralib chiqishini pasaytirishi hisobiga) va mukotsiliar tashilishni yaxshilaydi. Beklometazon ta'sirida bronxlar shilliq pardasidagi semiz xujayralarning miqdori pasayadi, epiteliyni shishi, bronxial bezlarning shilliq ajralib chiqishi, bronxlarni o'ta yuqori reaktivligi, xujayra chetida neytrofilarni to'planishi, yallig'lanishda hosil bo'ladigan ekssudat va limfokinlarni hosil bo'lishi kamayadi, makrofaglarning migratsiyasi tormozlanadi, infiltratsiya va granulyatsiya jarayonlarining jadalligi pasayadi.

Nojo 'ya ta'sirlari buyrak usti bezlari faoliyatini susayishi, o'smirlar va bolalarda bo'y o'sishi kechikishi, suyaklar mineralizatsiyasi pasayishi, katarakta va glaukoma. Juda kam hollarda: xavotirlik hissi, uyquni buzilishi, xulqini o'zgarishi, shu jumladan giperfaollik va tasirchanlik ovoz bo'g'ilishi, tomoq qichishi. Xuddi boshqa ingalyatsion preparatlar bilan davolashdagi kabi, ingalyatsiyadan so'ng tez kuchayuvchi hansirash bilan kechuvchi paradoksal bronxospazmi rivojlanishi mumkin. Bunday holatlarda zudlik bilan tez ta'sir qiluvchi ingalyatsion bronxodilatator qo'llaniladi, beklometazon ingalyatsiyasi darhol to'xtatiladi, ko'zlar, yuz, lablar va xalqumning antionevrotik shishi, respirator simptomlar (hansirash va/yoki bronxospazm) va anafilaktoid/anafilaktik reaksiyalar.teri toshmasi. Qizamiq, qichishish kuzatilishi mumkun.

$C_{22}H_{28}Cl_2O_4$ Mometazon

Flutikazon $C_{22}H_{27}F_3O_4S$

Nojo'ya tasirlari Yuqumli va parazitlar kasalliklar, og'iz va farenks kandidozi kandidoz stomatit, bunday hollarda inhalatsiyadan keyin og'iz va tomoqni suv bilan yuvish tavsiya etiladi, pnevmoniya, qizilo'ngach kandidozi, opportunistik infeksiyalar.

Immunitet tizimidan: yuqori sezuvchanlik teri reaksiyalari (qichishish, toshma, shish); angioedema (asosan yuz va orofarenks), nafas olish buzilishi (nafas qisilishi va yoki bronxospazm), anafilaktik va anafilaktoid reaksiyalar, giperglikemiya, tashvish, uyqu va xatti-harakatlarning buzilishi, shu jumladan giperaktivlik va asabiylashish, ovozning xirillashi, quruqlik, burun bo'shlig'i va farenksdagi shilliq qavatning tirnash kabo nojo'ya tasirlarni keltirib chiqarish mumkun.

Shunday qilib, agar bemor uchun potentsial foyda kortikosteroidlarning tizimli nojo'ya ta'sirlari xavfidan yuqori bo'lmasa, Mometazon va flutikazonni bir vaqtda qo'llashdan qochish kerak.

Milk saratoni – xavfli kasallik xisoblanib, tahlil odamlarga 8% mavjud ekanligini ko'rsatadi. Shuningdek, kasallikning 1-2-chi bosqichi qo'yish bemorlarning 70%, ortiq 5 yil yashashi mumkin. Kasallikning uchinchi yoki to'rtinchi darajasida esa, kam insonlarning xayotini saqlab qolish mumkin. Bu esa ko'p xollarda kasallikni o'z vaqtida aniqlashga bog'liq bo'ladi.

VITAMIN etishmasligi Organizmda A va S vitamini etishmasligi ham tish va milklardagi muammoga olib keladi. Buning oldini olish uchun sariq va yashil rangdagi meva va sabzavotlarni xomligicha iste'mol qilish maqsadga muvofiq bo'ladi. Ba'zan milk qonashi qandli diabet boshlanishining ilk belgisi hisoblanadi.

Dorivor o'simliklar — odam va hayvonlarni davolash, kasalliklarning oldini olish uchun, shuningdek, oziq-ovqat, atir-upa va kosmetika sanoatida ishlatiladigan o'simliklar — giyohlar kiradi. Yer yuzida dorivor o'simliklarning 10—12 ming turi borligi aniqlangan. 1000 dan ortiq o'simlik turining kimyoviy, farmakologik va is xossalari tekshirilgan. O'zbekistonda dorivor o'simliklarning 700 dan ortiq turi mavjud. Shulardan tabiiy sharoitda o'sadigan va madaniylashtirilgan 120 ga yaqin o'simlik turlaridan ilmiy va xalq tabobatida foydalaniladi. Hozirgi davrda tibbiyotda qo'llaniladigan dori-darmonlarning qaryib 40-47% o'simlik xom ashyolaridan olinadi.

O'simliklar murakkab tuzilishiga ega bo'lgan jonli tabiiy kimyoviy laboratoriya bo'lib, oddiy noorganik moddalardan murakkab organik moddalar yoki birikmalarni yaratish qobiliyatiga ega. Dorivor o'simliklarning quritilgan o'ti, kurtagi, ildizi, ildizpoyasi, tunganagi, piyozi, po'stlog'i, bargi, guli, g'unchasi, mevasi (ur'ugi), danagi, sharbati, qiyomi, toshchoyi, efir moyi va boshqalardan doridarmon tarzida foydalaniladi.

Dorivor o'simliklarni 2 xil tasniflash qabul qilingan:

1) ta'sir qiluvchi moddalarning tarkibiga qarab — alkaloidli, glikozidli, efir moyli, vitaminli va boshqalar,

2) farmakologik ko'rsatkichlariga qarab — tinchlantiruvchi, og'riqqoldiruvchi, uxlatuvchi, yurak-tomir tizimiga ta'sir qiluvchi, marka-ziy nerv sistemasini qo'zg'atuvchi, qon bosimini pasaytiruvchi va boshqalarga bo'linadi.

Xulosa Dorivor o'simliklarning ta'sir etuvchi moddalari alkaloidlar, turli glikozidlar (antraglikozidlar, yurakka ta'sir etuvchi glikozidlar, saponinlar va boshqalar), flavonoidlar, kumarinlar, oshlovchi va shilliq moddalar, efir moylari, vitaminlar, bo'yoq moddalar, fermentlar, fitonsidlar, kraxmal, oqsillar, polisaharidlar, azotli moddalar, moy hamda moy kislotalari va boshqa birikmalar bo'lishi mumkin. Dorivor o'simliklarning organizmga ta'siri uning tarkibidagi kimyoviy birikmalarning miqdoriga bog'liq. Bu birikmalar o'simlikning qismlarida turli miqdorda to'planadi. Agar ushbu o'simliklardan oqilona foydalansa va yetishtirib tabiiy dori preparatlari olinsa ushbu kasallikni davolashda, farmatseftika soxasidagi yutug'larga salmog'li xissa qo'shish mumkun. Chunki sintetik dori preparatlari kimyoviy tuzulishi va tarkibi o'rganilganda o'zining bir qancha nojo'ya tasiri aniqlandi xamda ushbu kasallikka davolovchi tasir qiluvchi tabiiy o'simliklar o'rganilganda esa no'jo'ya tasirlari kam ekanligi tadqiqotlar davomida isbotlandi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. I.R. Asqarov "Tabobat qomusi" Toshkent 2019 yil.
2. I.R. Asqarov, Sh.M. Qirg'izov "Tovarlarni kimyoviy tarkibi asosida sinflash va sertifikatlash" fanidan ma'ruzalar matni. Andijon ADU, 2017-yil.
3. I.R. Asqarov, Yu.T. Isayev, A.G. Mahsumov, Sh.M. Qirg'izov Organik kimyo. –T.: G.G'ulom, 2012-yil.
4. M. D. Xamdama Galogen tutuvchi ingalyatsion anestetiklarning endogen retseptorlari bilan o'zaro ta'siri va farmakoekonomik jihatlarining asoslarini o'rganish "СТУДЕНЧЕСКИЙ ВЕСТНИК" № 20(118). Часть 14. Москва, Изд. «Интернаука», 2020. – 84 с.
5. M.N. Mahsumov, X. Aliyev, M.A. Odilov, N.A. Musayeva "Farmakologiya asoslari". – T.: Ilm ziyo, 2007-yil.
6. M.N. Maxsumov, M.M. Malikov Farmakologiya. T. Ibn Sino nash. 2006 y

7. Mengnazar hoji Rustamjon o`g`li. Dard borki darmon bor. -T.: Fan, 2005-yil
8. N.Q. O`ljaboeva Xalq tabobati xazinasidan javohirlar. – Yangi asr avlodi. 2009.

